

Sääsküla küla
arengukava
aastateks 2008–2012

**Sääsküla küla
arengukava
aastateks 2008-2012**

**Koostatud
Sääskülas 2008**

Sääsküla küla arengukava 2008–2012
on kinnitanud külakoosolek 16. märtsil 2008.

Arengukava on kättesaadav ka valla
koduleheküljel www.ambla.ee rubriigis
Ambla valla alevike ja külade arengukavad.

Ideede genereerijad: Sääsküla küla elanikud

Kokkukirjutajad: töögrupp koosseisus Uudo Kalamann,
Aet Eensaar, Meelis Kaseväli, Viivi Prosin, Arlet Palmiste ja
Merit Lilleleht (töögrupi vedaja)

Küla logo kujundus (kaanel): Ebe Tramberg

Trükkija: AS Kuma

Sääsküla küla tänab:

Kohaliku Omaalgatuse Programmi
arengukava koostamise toetamise eest.

Ambla Vallavalitsust
kaasamõtlemise ja arengukava trükkimise toetamise eest.

EESSÕNA

Hea Sääsküla küla elanik!

Sääsküla küla on põline Eesti küla, mille esmamainimisest (1564) on sel aastal möödumas 444 aastat. Täna sel päeval on külas 33 majapidamist, külas registreeritud elanike arv on 70. Küla elanikke koondab mittetulundusühing Sääsküla Külaselts.

Sääsküla külal on oma lipp, vapp (arengukava kaanel, teostus Ebe Tramberg), tunnuslaul (vt lisa) ning nüüd ka arengukava perioodiks 2008–2012. Hästi koostatud, elanikke kaasav ja edukalt rakendatav arengukava on üheks eelduseks küla sihipärase tegevuse ja arengu jätkumisel. Elujõuline küla on heaks partneriks kohalikule omavalitsusele piirkonna arendamisel.

Aitäh kõikidele tublidele küla elanikele, kes selle raamatu kokku aitasid seada. Kuid sellega pole töö lõppenud, nüüd algab arengukava tegevuste elluviimine. Meie ühise eesmärgina on Sääsküla küla aastal 2012 aktiivsete, ettevõtlike ning kohalikku kogukonda ja traditsioone väärtustavate elanikega, kvaliteetse elukeskkonnaga ning terviklik ja süsteemse juhtimisega küla.

Aet Eensaar
Külavanem

Uudo Kalamann
MTÜ Sääsküla Külaselts
juhatuse liige 2003–2008

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	3
2. KÜLA KIRJELDUS JA TÄNANE OLUKORD	5
2.1. Küla ajalooline taust	5
2.2. Küla paiknemine	6
2.3. Küla elukeskkond	6
2.4. Küla kogukond	10
3. KÜLA TULEVIKUPILT AASTAL 2012	14
4. TEGEVUSKAVA 2008-2012	15
4.1. Aktiivne külakogukond	15
4.2. Puhas elukeskkond	17
4.3. Tugev organisatsioon	19
5. ARENGUKAVA JÄLGIMINE	21

1. SISSEJUHATUS

Käesolev arengukava käsitleb kolme ajaloolise küla – Lohala, Sääsküla ja Aniste tänast olukorda, visandab tulevikupildi aastaks 2012 ning seab tegevusplaani eelseisvaks viieks aastaks.

Sääsküla küla arengukava 2008–2012 koostamise algatas külakoosolek 7. novembril 2007 Kuke talus. Koosolekul valiti arengukava koostamise töögrupp koosseisus Uudo Kalamann, Aet Eensaar, Meelis Kaseväli, Viivi Prosin, Arlet Palmiste, Katrin Sepp ja Merit Lilleleht (töögrupi vedaja). Külakoosolek andis töögrupile volitused arengukava koostamiseks, arengukava valmimise tähtjaks seati hiljemalt juuni 2008.

Töögrupp koostas oma töö planeerimiseks tegevuskava, mille põhjal toimusid järgmised tegevused: arengukava struktuuri kokkuleppimine, ankeetide analüüs, Sääsküla arengukava 2003–2007 täitmise analüüs, seonduvate arengudokumentide analüüs, arengukava peatükkide koostamine, arengukava sisu kooskõlastamine küla elanikega, arengukava trükkimine ja jagamine küla leibkondadele ja küla partneritele.

Arengukava on valminud küla elanike ühistöö tulemusena. Arengukava koostamise ajal anti küla elanikele infot selle valmisest. Info levitamise kanaliteks olid küla infostendid, valla ajaleht, meililist, küla koosolekud. Arengukava kinnitas külakoosolek 16. märtsil 2008 Väraval.

Arengukava koostamisel on lähtutud:

- Sääsküla arengukava 2003–2007 rakendatuse analüüsist;
- külas korraldatud ankeetküsitluse tulemustest;
- Ambla valla ja Järvamaa arengudokumentidest.

Sääsküla küla arengukava 2008–2012 määratleb küla eesmärgid järgmiseks perioodiks. Eesmärkide elluviimiseks on koostatud konkreetseid tegevusi sisaldav tegevuskava. Arengukava koosneb viiest peatükist: sissejuhatus, küla kirjeldus ja tänane olukord, küla tulevikupilt, tegevuskava, arengukava jälgimine.

Tänu Kohaliku Omaalgatuse Programmile ja Ambla Vallavalitsusele saab iga küla majapidamine arengukavast ka oma eksemplari.

Arengukava valmimisele aitasid kaasa (tähestiku järjekorras):

Aarne Kivisto, Aarne Palmiste, Aavo Kannike, Aet Eensaar, Aivi Õun, Alar Prosin, Alli Kivisto, Andre Lilleleht, Anne Eensaar, Anne-Mari Eensaar, Arlet Palmiste, Ebe Tramberg, Elle Kaseväli, Elle Viljamäe, Ilmi Kalamann, Ilse Kruuse, Irene-Miralda Palmiste, Katrin Sepp, Kaur Kütismaa, Küllike Pukspuu, Maimo Sumerik, Margus Petsaar, Meelis Kaseväli, Merike Koov, Merike Treffner, Merit Lilleleht, Toomas Raaper, Triinu Palmiste, Uudo Kalamann, Vaike Soomägi, Vassili Rõbin, Viivi Prosin.

TÄHTSAD KONTAKTID

- Külavanem Aet Eensaar (valitud 07.11.2007), telefon: 5332 0558
- MTÜ Sääsküla Külaselts juhatus (valitud 16.03.2008): Viivi Prosin, Aarne Kivisto, Toomas Raaper, Elle Viljamäe, Meelis Kaseväli. Meelis Kasevälil (tel 5649 8152) ja Viivi Prosin (5664 7822) on õigus esindada külaseltsi üksinda, teistel juhatuse liikmetel üheskoos.

2. KÜLA KIRJELDUS JA TÄNANE OLUKORD

2.1. Küla ajalooline taust

Sääsküla küla territooriumil teostatud kaevamistel on leitud inimasustuse jälgi juba II aastatuhandest eKr.

Ajalooliselt on Lohala ja Sääsküla küla seotud Albu piirkonnaga. Albu (Alp) ordumõis (mainitud juba aastal 1218) oli nii rahvaarvult kui ka põllumaa suuruselt Järvamaa suurimaid ja vanimaid mõisaid, kuhu kuulusid ka Lohala küla (Loall) ja Sääsküla (Seästküll). On säilinud andmed, mille järgi oli 1564. aastal Lohala külas 4 talu ja 2 vabadikku, Sääskülas oli samal ajal 6 talu ja 3 vabadikku.

1871. aasta kevadel mõõtis vannutatud maamõõtja G. M. Gnadeberg koos abilistega Lohala küla maid krunti. Piiri nurkadesse pandi ristikivid, mis pidid olema oma kuus kuni kaheksa puuda rasked, et *“peremees neid üksinda nihutada ei jaksaks”*. Kividele raiuti ristid, harudega piiride suunas. Võttes aluseks maamõõtja koostatud kaardid, asuti talukohti päriseks müüma. Talude ostulepingud sõlmiti talupoja ja maanõunik Alexander von Lilienfeldi vahel. Küla talude päriseksostmine toimus 19. sajandi lõpukümnendil.

Praegune Sääsküla on tekkinud kolme ajaloolise küla – Lohala, Sääsküla ja Aniste küla liitmisel ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse alusel 1977. aastal. Kuni valdade kaotamiseni 1950. aastal kuulus Sääsküla Albu valla alla, seejärel Aravete külanõukogusse, mis hiljem liideti Ambla külanõukoguga. Kui külanõukogule anti 1990. aastal valla staatus, sattuski põline Albu valla küla Ambla valda.

Kohanimenõukogu asustusnimede töörühm soovib kaaluda ajaloolise külanime Lohala taastamist (http://www.eki.ee/knn/at_jx.htm). Järva Maakonnaplaneering väidab: “Kuna osa külade territooriumid on liiga suured, siis on soovitatav jätkata asustuse korrastamist. Kaaluda tuleks Ambla vallas Lohala küla ennistamist.” (Järva Maakonnaplaneering. <http://www.jarva.ee>).

Pikemalt on kirjutatud küla ajaloolisest taustast:

- Edgar Preesalu raamatus “Mööda kodukandi radu” (1994);
- Sääsküla arengukavas 2003–2007 alapeatükis 2.1. Küla ajalooline taust;
- Kogumikus “Lohala küla perede lood” (Sääsküla Külaselts, 2006).

2.2. Küla paiknemine

Sääsküla küla asub Järvamaal Ambla ja Albu valla piiril, Pandivere kõrgustiku edelanõlval, kulgedes 4 km pikkuselt ahelkülana kahel pool Aravete-Albu riigimaanteed. Lähimad nn sõlmpunktid:

- Albu alevik – põhikool, rahvamaja, raamatukogu, kauplus – 1,3 km;
- Aravete alevik – kauplus, postkontor, keskkool, lasteaed, bussipeatus jms – 1,5 km;
- Järva-Madise – kirik, surnuaed – 6 km (Sääsküla kuulub Järva-Madise kirikukihelkonda);
- Ambla alevik – vallavalitsus – 10 km;
- Tapa – lähim raudteejaam – 23 km;
- Tallinn – 80 km.

Kuigi küla asub Ambla valla maadel, on tema lähimaks suurimaks asulaks hoopis Albu. Lohala, Sääsküla ja Aniste küla on ajalooliselt kuulunud Albu valla ja Järva-Madise kihelkonna koosseisu.

Küla asend on soodne jätkuvaks arenguks, lähipiirkonnas on olemas eluks olulised infrastruktuuri elemendid.

2.3. Küla elukeskkond

Maastik

Sääsküla paikneb Pandivere kõrgustiku serval, piirnedes soise ja metsarikka Kõrvemaaga. Maastik on vahelduva ilmega: küla majadest lõuna ja lääne suunas laiuvad põlised põllumaad, põhjasuunas asub madalsoo, mis enne II maailmasõda kraavitati, nüüd on aga kaetud võsaga. Külas leidub oose ehk vallseljakuid, mis ei ole küll kuigi kõrged, kuid kohalikus keelepruugis kannavad mägede nimesid: Koolimägi, Kasemägi, Liivamägi, Lepiku mägi, Uuekamägi, Aasumägi, Paustimägi, Kalamäe mägi, Kiviristi mägi, Soru mägi ja Pipramägi.

Sääskülas on 1960. aastatel hinnatud liivade-kruusade varusid, kuid erinevatel põhjustel ei ole neid alasid kinnitatud. Piirkond vajab lisauurimist, et see lõplikult maavaradele esitatavatele nõuetele mittevastavaks tunnistada (“Järvamaa. Loodus. Aeg. Inimene”).

Veekogude olukord

Kõige olulisemaks loodusobjektiks peab kohalik rahvas Sääsküla oja, mis saab alguse Aravete allikatest ja taludest lähemal või kaugemal voolates suubub Ambla jõkke. Sääsküla oja on 18 km pikk, võttes enda alla 57 ruutkilomeetrit. Aravete allikad koos Lohala-Preediküla paisjärvega on üheks olulisemaks veelindude talvitumispaigaks Järvamaal.

Hinnanguliselt talvitub igal aastal järvel 600 veelindu ("Järvamaa. Loodus. Aeg. Inimene"). Oja on küla elus aegade vältel omanud suurt tähtsust: sealt saadi loomadele joogivett, jões olid linaleoaugud, püüti kala ja supeldi. 1970. aastail rajati ojale ca 6 ha suurune Preediku (Mägise) paisjärv. Sama maaparandusprojektiga kujundati ojale Taneli juures ca 1 ha suurune paistiik, mis nüüdseks on settemuda ja veetaimedega täitunud.

Preediku järve ääres asub Aravete Agro OÜ-le kuuluv biopuhasti, milles puhastatud reovesi võib mõjutada Sääsküla oja ja küla salvkaevude olukorda. Kahjuks ei ole teada biopuhasti toimimise efektiivsus, kuna viimastel aastatel on ojas veetaimed vohama hakanud. Oja ähvardab kinnikasvamine, mida soodustab ka selle kallaste võsastumine ning kobraste tegevus. Sääsküla Külaselts on kokku leppinud Avoterm Aqua OÜ-ga edaspidiseks koostöö reostuskoormuste jälgimisel ja vajaduse korral vastastikusel teavitamisel.

Täiendavaks ohuks küla veevarustusele ja looduskeskkonnale võib kujuneda Mägise veisefarmi kavandatav laiendamine 600 pea võrra. Maapinna reljeefi farmi juures on kaldu Preediku paisjärve suunas, mistõttu lumesulamis- ja pinnaveed võivad valguda paisjärve. Teiseks farmi suurenemisega kaasnevaks riskiks võib olla veetaseme jätkuv alanemine seoses farmi veevajaduse suurenemisega. 2006. ja 2007. aasta suvel jäid külas tühjaks mitmed salvkaevud.

Oja säilitamiseks on vaja nimetatud riskid kõrvaldada ja oja puhastada sinna aastakümnete jooksul settinud mudast. Siis kujuneks Sääsküla ojast koos Preediku paisjärve ja Taneli paistiigiga ümbruskonna elanikele meeldiv puhkekoht.

Elamud, eluasemed, majapidamised

Sääsküla oma inimsõbraliku elukeskkonnaga (hea teedevõrk, veekogude ja metsade vahetu lähedus, tootmisettevõtteist häirimata keskkond, teeninduse lähedus) on sobiv koht elamute rajamiseks. Sääsküla elanike põhilised vajadused isikuteenuste järele hariduse, meditsiini, side, kultuuri, spordi ja kaubanduse valdkonnas on võimalik rahuldada Aravete alevikus, mis asub küla piirist 1,5 km kaugusel.

Seoses hindade ja elu kallinemisega pole ehitustegevuse hoogustumist lähiaastatel ette näha. Küll aga teevad külaelanikud oma kodusid ja aedasid jõudumööda kaunimaks.

Sääsküla üldiselt head väljanägemist rikuvad tühjaks jäänud ja lagunevad hooned küla keskel (Matsi talu varemed, Naaritsa kingsepatöökoda, Liiva saun) ning lagunenu endised põllumajandushooned Kooli mäel. Külal tuleb koostöös vallavalitsusega omanikelt nõuda nende lammutamist või kordategemist.

Sääskülas on endistele omanikele tagastamata maid, mis praegu kuuluvad riigile ning seisavad kasutamata ja hooldamata (näiteks osa Sääsküla oja kaldast). Küla heakorra ja parema looduskeskkonna huvides on vaja kiirendada omandireformi lõpuleviimist ning leida kasutamata aladele peremehed.

Suurt kuritegevust pole meie piirkonnas olnud, küll aga on esinenud vargusi. Küla uurib võimalusi liitumiseks naabrivalve programmiga.

Pärandkultuur

2007. aastal korraldatud pärandkultuuri inventuuri tulemusena selgus, et Ambla vallas on säilinud ligi 40 rehielamut, suur osa neist (10) Sääskülas: Kalamäe, Kuke, Vana-Hansu, Sinika, Lepiku, Arulepiku, Andrese, Taneli, Lepa, Pajuaugu. Rehielamute säilitamine küla maastikupildis on väga oluline ka kultuurijaloolises ja miljööväärtuslikus tähenduses. Säilinud rehielamut on aga halvenevas seisus. Paljud miljööväärtuslikud alad Eestis on tõsiselt hävismisohus eraomanike vähese keskkonnateadlikkuse ja miljööväärtuslike piirkondi väheteadvustava tegevuse tõttu.

Rehielamute hoonetekompleksides esineb ka väärtuslikke pärandkultuuri objekte, nagu vanad aidad, keldrid, salvkaevud, laudad, iidised puud. Külas leidub veel pärandkultuuriobjekte: kultuskivid Kooli mäel ja Otsa talu maadel, endise Lepiku talu lubjapõletusahju varemed Kase mäel ja ahju varemed Lepa talu juures; Sääsküla vallakooli 1896. aastal valminud hoone, Tooma lubjapõletusahi Tooma maadel.

Ettevõtlus külas

Sääsküla küla territooriumil registreeritud äriühingud ja mittetulundusühingud seisuga jaanuar 2008:

Nimetus	Tegevusala	Kontakt
ÄRIÜHINGUD		
Alari Veod OÜ	Kaubavedu maanteel	Alar Prosin, 382 0682
Altpere Puit OÜ	Saematerjali tootmine ja müük	Marko Saar, 529 7960
Arulepiku talu OÜ	Meelelahutustegevus	Arlet Palmiste, 5344 5996
Kukke Arendus OÜ	Valdusfirmade tegevus, konsultatsioonid, projektide koostamine	Merit ja Andre Lilleleht, 522 2807
Vaiper Veod OÜ	Kaubavedu maanteel, kolimisveod	Mark, 5635 9040

MTÜ-d		
Sääsküla Külaselts	Külaelu edendamine	Meelis Kaseväli, 5649 8152 Viivi Prosin, 5664 7822
Sääsküla Huviklubi	Huvitegevuse edendamine	Arlet Palmiste, 5344 5996
Preediku Järve Arendus	Piirkonna arendamine	Margus Petsaar, 5613 5431

Sääskülas on ka Otsa talu, mis tegeleb piimatootmisega ja Krundi marjakasvatustaluga. Uute ettevõtjate tulek külla ei ole tõenäoline, oluline on tagada olemasolevate ettevõtete püsimine ja jätkusuutlik areng. Suurinvesteeringut pole ette näha.

Põllumajandus

Küla maaomanikud kasutavad oma maad väikeses ulatuses, suurem osa põllumaast on renditud OÜ-le Aravete Agro. Praeguses olukorras ei ole eraomanike talupidamise laienemist ette näha.

Veemajandus

Küla majapidamiste veega varustamine toimub põhiliselt 6–10 m sügavustest salvkaevudest.

Külas on 3 ordoviitsiumi horisondi puurkaevu:

- 8 korteriga elamu juures – ehitatud 1970. a, sügavus 50 m, pass 010014;
- Aniste loomakasvatushoone juures – ehitatud 1978. a, sügavus 80 m, pass 4534 (ei ole kasutusel viimasel 8–10 aastat, tamponeerimata);
- Treffneri puurkaev – ehitatud 1991. a, sügavus 35 m, pass MO 13, varustab veega viit elamut.

Puurkaevude olemasolu võimaldaks veega varustada suure osa küla majapidamistest, et edaspidi vältida veevarustuse häireid. Et viia iga majapidamiseni tsentraalne joogivesi olemasolevast peatrassist, peaks tegema igale krundile eraldi kalkulatsiooni, et ei tekiks nn tühja trassi.

Heitvete kanaliseerimine tsentraalse veevarustusega majades toimub kogumiskaevudesse.

Elektrienergia

Küla elektrienergiaga varustamine toimub neljast 10/04 kV alajaamast, mis kuuluvad Eesti Energia Tapa teeninduspiirkonda.

Postiteenus

Post toimetatakse Eesti Posti transpordivahendiga Aravete-Albu maantee äärde paigutatud postkastidesse. Maanteest kaugemal asuvasse taludesse posti ei viida. Aravete postkontor asub küla piirist 2 km ja Albu postkontor küla teisest servast 1,5 km kaugusel.

Teedevõrgustik

Läbi Sääsküla kulgev Aravete-Albu-Lehtmetsa-Tallinna riigimaantee loob külale head liiklusolud. Maantee on kogu ulatuses mustkattega, kuid küla läbivas lõigus on teekate väga halvas olukorras, eriti Matsi-Sinika vahelisel alal. Parandamist vajavad külasisesed kruusateed ca 3 km ulatuses.

Jäätmekäitlus

Ambla vallas korraldab olmejäätmete vedu alates 01.03.2008 AS Ragn-Sells. Küla majapidamised peavad sõlmima vastavad lepingud ning liituma korraldatud jäätmeveoga. Pakendijäätmeid kogub ka Albu firma Maskhone OÜ.

2.4. Küla kogukond

Sääsküla küla on järjest tugevneva kogukonnatundega küla. Kogukonnatunde tugevdamiseks korraldatakse regulaarseid üritusi: vastlapäev, kevade tervitamine jõe ääres, jaanipäeva tähistamine, külapäeva tähistamine, eakatele külaelanikele ühise kohvilaua korraldamine, jõulude tähistamine. Külas toimub regulaarselt ka ümberjärvejooks ning Aniste motokross.

Küla inimkapital

Küla inimkapitali kirjeldamiseks korraldas külavanem jaanuaris 2008 elanike seas küsitluse. 74 ankeedist tuli tagasi 45 (sh 11 laste ankeeti). Andmed on koondatud ja analüüsitud seisuga 23.01.2008. Võimaluse korral on võrdluseks toodud andmed eelmise arengukava perioodi algusest, 2003. aastast. Võrreldes aastaga 2003 on tõusnud nii külas registreeritud elanike arv kui ka tegelik elanike arv (vt tabel 1):

Elanike ja majapidamiste arv	2003	2008	Muutus
Elanikeregistris registreeritud elanike arv	58	70	+12
Tegelik elanike arv külas	65	76	+11
Majapidamiste arv külas	33	33	0

Tabel 1. Elanike ja majapidamiste arv 2003–2008

Külas on mehi ja naisi võrdset: 38+38=76. Elanike arv on enam tõusnud koolieelikute võrra (vt tabel 2):

Elanike jaotus	2003	2008	Muutus
Koolieelikud	2	7	+5
Õpilased	11	10	-1
Pensionärid	12	16	+4
Tööealised	40	43	+3
	65	76	+11

Tabel 2. Elanike jaotus 2003–2008

Küla tööealisest elanikkonnast omab tööd 35 inimest (vt tabel 3):

Elanike tööalane staatus	2003	2008	Muutus
Omab tööd	29 (72%)	35 (81%)	+6
Töötu	9 (23%)	5 (12%)	-4
Kodune	2 (5,0%)	3 (7%)	+1

Tabel 3. Elanike tööalane staatus 2003–2008

Peamiselt asuvad töökohad väljaspool Ambla valda (vt tabel 4):

Töökoha asukoht	2003	2008	Muutus
Ambla vallas, sh:	13 (45%)	9 (26%)	-4
Sääskülas	2	2	
Väljaspool valda, sh:	16 (55%)	26 (74%)	+10
<i>Albu vallas</i>		6	
<i>Harjumaal/Tallinnas</i>		7	
<i>mujal Eestis</i>		9	
<i>Soomes</i>		4	

Tabel 4. Töökoha asukoht 2003–2008

Iive on võrreldes eelneva perioodiga (1998–2002) olnud jätkuvalt positiivne, seda just sündide arvel (vt tabel 5):

Iive	1998–2002	2003–2008
Suurenemine, sh:	23	18
<i>Sünde</i>	2	7
<i>Elama asunud</i>	21	11
Vähenedmine, sh:	18	15
<i>Surnud</i>	5	4
<i>Mujale elama asunud</i>	13	11
Muutus:	+5	+3

Tabel 5. Iive 1998–2008

Sünnitusealisi naisi on 11, mis on võrreldes 2003. aastaga positiivne (+3), seega, potentsiaali on!©

Täiskasvanute haridustase jagunes nii: põhiharidus (9), kutseharidus (4), keskkharidus (11), keskeriharidus (4), kõrgharidus (6).

Sääsküla elanike praktilised oskused:

- ehitus, kivikatuste paigaldamine, metsa ülestöötamine, maaparandus, jahindus, kalapüük, puidutehnoloogia
- autode remont ja hooldus, kraana-, traktori- ja autojuhtimine,
- vee- ja kanalisatsioonivaldkonna teadmised,
- põllumajanduslikud oskused ja teadmised, mesindus,
- käsitöö, suka- ja kindakudumine, kudumine, lapitekiõmblemine, vaibakudumine,
- fotokunst, arvutiteadmised, aiakujundus.

Korralduslikud oskused:

- organisatsioonide asutamine, juhtimine, arendamine, personali juhtimine;
- arengukavade koostamine, juhtimiskvaliteedi arendamine, projektide juhtimine ja projektitaotluste koostamine;
- põllunduse ökonomika ja organiseerimine, raamatupidamine, töötervishoid ja tööohutus;
- raamatukogunduse korraldamine, külaliikumise korraldamine, kaupluse juhatamine.

Muud erilised oskused:

- maalimine,
- kaitseliidu esilaskur,
- teadmised sõjaajaloost,
- kitarrimäng ja laulmine,
- multifilmide tegemine,
- raamatute illustreerimine,
- ekskavaatorijuhtimine,
- vetelpääste, akvalangisti oskus,
- kiviaia ladumine,
- küünetehnik,
- fotograafia.

Ja mitte vähem tähtis: igapäevaeluks vajalikud teadmised ja oskused ehk mida kauem elad, seda vanemaks lähed, nii tulevad elukogemused!

Küsitlusele vastanud lapsed käivad koolis ja lasteaias järgnevalt: koduseid (2), Aravete lasteaias (3), Albu koolis või lasteaias (2), Jõgeva koolis või lasteaias (2), Aravete Keskkoolis (8).

Sääsküla laste oskused ja huvialad:

- Sportlikud huvid: ujumine, rattaga sõit, uisusport, jooks ja suusatamine, kalapüük, ronimine;
- Kultuurilised huvid: laulmine ja tantsimine, muusika, teatrikunst, multifilmid, näitlemine, rütmipillide mängimine, kisamine, joonistamine ja värvimine, käsitöö;
- Tehnikahuvi: auto, traktori ja murutraktoriga sõit;

- Muud põnevad huvid: legod, arvutimängud, 4H Eesti Noorteühing, klotsidega mängimine, metsaistutamine;
- Aga ka: mobiilide sokutamine erinevatesse vedelikega täidetud anumatesse, kassi sabast sikutamine, tuha laialiloomine toas ... ☺

Laste oskuseid ja huvialasid vaadates võib öelda, et Sääskülas on hea pinnas laste kasvamisele ja arenemisele. Siit on kasvamas maailmakuulsad sportlased, näitlejad, lauljad, telemehed, IT-mehed, tehnikamehed ja muidumehed.

3. KÜLA TULEVIKUPILT AASTAL 2012

Sääsküla küla on aastal 2012 aktiivsete, ettevõtlike ning kohalikku kogukonda ja traditsioone väärtustavate elanikega, kvaliteetse elukeskkonnaga terviklik ja süsteemse juhtimisega küla.

Tulevikupilt koosneb kolmest komponendist, mis tähendavad järgmist:

- Küla elanikud on aktiivsed, ettevõtlikud ning väärtustavad kohalikku kogukonda ja traditsioone!
- Küla elukeskkond on puhas, turvaline ning kohalikku ajaloopärandit väärtustav!
- Külaselts on süsteemse juhtimisega jätkusuutlik külaelanikke esindav organisatsioon, mis on tunnustatud partner kohalikele omavalitsusele!

Küla peamine arengueesmärk on välja kasvanud külas korraldatud ankeetküsitluse tulemustest ning sai kinnitust arengukava koostamise töögrupi tehtud eelisjärjekorda seadmise harjutuse tulemustest. Küla valib järgnevaks viieks aastaks peamiseks arengueesmärgiks tugeva külakogukonna arendamise.

Arengueesmärk: tugev külakogukond, kus on aktiivsed, ettevõtlikud ning kohalikku kogukonda ja traditsioone väärtustavad elanikud.

Arengunäitaja	Algseis 2008	Eesmärk 2012
Demograafiline olukord		
elanikeregistris registreeritud elanike arv	70	76
noorte osatähtsuse %	22%	25%
sünnide arv perioodil 2008–2012	7	7
kõrgharidusega elanike arv	6	8
Ettevõtluse olukord		
ettevõtjate arv külas (Äriregistri andmetel)	5	5
Külaseltsi jätkusuutlikkus		
külaseltsi liikmete arv	17	20
Seltsitegevuse olukord		
traditsiooniliste ürituste arv aastas	4	5
üritustel osalenud inimeste arv aastas	?	25% elanikest
toimiva külakeskuse olemasolu	0	1
tunnustatud inimeste arv aastas	0	1
Info liikumine		
toimiva küla kodulehe olemasolu	0	1
küla ajalehe numbrite arv aastas	0	4
Muu		
Inventeeritud pärandkultuuri objektide arv	0	12

4. TEGEVUSKAVA 2008–2012

Tegevuskava näitab küla valmisolekut oma eesmärke saavutada. Tegevused tulenevad küla elanike seas korraldatud ankeetküsitluse tulemustest, arengukava koostamise töögrupi liikmete ettepanekutest; valla ja maakonna arengudokumentide analüüsist. Eesmärgid on kooskõlas valla arengukavaga. Tegevusi viivad ellu küla elanikud.

4.1. Aktiivne külakogukond

Eesmärk: aktiivsed, ettevõtlikud ning kohalikku kogukonda ja traditsioone väärtustavad elanikud

Tegevused	Tähtaeg	Oodatav tulemus	Vastutaja	Koostöö-partner
Tugev külakogukond				
Vastlapäeva tähistamine	Iga aasta vastlapäev	Toimunud üritus	Külaselts	-
Jaanipäeva tähistamine	Iga aasta juuni	Toimunud üritus	Külaselts	-
Külapäeva tähistamine	August 2009, 2011	Toimunud üritus	Külaselts	Ambla VV
Eakatele külaelanikele ühise kohvilaua korraldamine	Iga aasta dets	Toimunud üritus	Külaselts	-
Jõulude tähistamine	Iga aasta dets	Toimunud üritus	Külaselts	Jõuluvana ☺
Küla tunnusürituse väljatöötamine	2008	Välja töötatud idee	Külaselts	-

Küla elanike hinnatud kooskäämise koht				
Külarahva aastaringse kooskäämiskeskuse rajamine	2012	Toimiv keskuse hoone	Külaselts	Ambla VV
Tõhus info liikumine				
Küla kodulehe loomine ja haldamine valla kodulehel (www.ambla.ee)	2008	Toimiv kodulehekülg	Külaselts	Ambla VV
Küla ajalehe väljaandmine (<i>Sääsküla Kobruleht</i>)	2009	Vähemalt 4 x aastas	Külaselts	-
Koostada küla tutvustav postkaardikomplekt	2010	Komplekt	Külaselts	-
Traditsioonide väärtustamine				
Küla kroonika vormistamine	Pidev tegevus	Järjepidev kroonika	Külaselts	Järvamaa muuseumid
Trükise "Sääsküla perede lood" väljaandmine	2009	Ilmunud trükis	Külaselts	-
Küla tunnusmärgi väljatöötamine	2010	Kasutatav tunnusmärk	Külaselts	Ambla VV
Vana käsitöö jms jäädvustamine (pildistamine)	2009	Näitus	Külaselts	-
Tunnustatud küla				
Küla aktiivsete inimeste tunnustamise süsteemi väljatöötamine	2009	Väljatöötatud tunnustussüsteem	Külaselts	-
Kandideerimine Aasta Küla tiitlile	2012	Saavutatud tunnustus	Külaselts	MTÜ Kodukant

4.2. Puhas elukeskkond

Eesmärk: puhas, turvaline ning kohalikku ajaloopärandit väärtustav elukeskkond

Tegevused	Tähtaeg	Oodatav tulemus	Vastutaja	Koostööpartner
Korrastatud veekogud ja haljasalad				
Sääsküla oja ja Taneli paistiigi puhastamise taotlemine maaparandusühistu koostatud projekti raames	2008	Oja ja tiik puhastatakse	Külaselts	Aravete Maa-parandusühistu
Preediku paisjärve korrastamine ning selle äärde puhkeala ja laste mänguväljaku rajamine	2009	Kasutuses olev puhkeala	Külaselts	MTÜ Preediku Järve Arendus
Sääsküla oja korrastamine (kallaste puhastamine võsast ja prahist)	Pidev tegevus	Korrastatud kaldad	Külaselts	Järvamaa Keskkona-teenistus (KKT)
Biopuhasti ja Mägise suurfarmi reostuskoormuse analüüside regulaarne jälgimine, vajaduse korral küla elanike arvamuse avaldamine	2 x aastas	Avalikus- taud analüüsi- tulemused	Külaselts	Avoterm Aqua OÜ Aravete Agro OÜ, Järvamaa KKT, Ambla VV
Korrastatud hooned ja maa-alad				
Küla territooriumil olevale reformimata riigimaale omanike leidmine ja maade heakorrastamine	2009	Erastatud kinnistud	Külaselts	Ambla VV Järva MV
Tühjade ja lagunevate hoonete lammutamise ning platside heakorrastamise taotlemine (Matsi, Naaritsa, Liiva saun)	2009	Lammutatud hooned, korrastatud ala	Külaselts	Hoonete omanikud, Ambla VV

Kooli mäel asuvate endiste põllumajandushoonete territooriumil tamponeerimata puurkaevu sulgemise, katmata veehoidla likvideerimise ning lagunevate hoonete lammutamise taotlemine	2010	Lammutatud hooned, korrastatud ala	Külaselts	Aravete Agro OÜ, Ambla VV
Turvaline elukeskkond				
Naabrivalveprogrammiga liitumine	2009	Programmi-ga liitumine	Külaselts	MTÜ Naabrivalve, Politsei
Tuleohutusosalaste ennetustegevuste planeerimine	2009–2012	Läbi viidud projekt	Külaselts	Pääste-teenistus
Talu nimesiltide paigaldamine	2010	Tähistatud talud	Külaselts	-
Kvaliteetne ja turvaline teedevõrk				
Külasisesse kruusatee tolmutorje tegemise taotlemine	2008	Tolmuvaba külatee	Külaselts	Ambla VV
Küla elanike transpordivajaduse kaardistamine, vastava taotluse koostamine VV-le	2008	Lahendatud transpordi-probleemid	Külaselts	Ambla VV
Kohalikku ajaloopärandit väärtustav keskkond				
Küla pärandkultuuriobjektide kaardistamine ja korrastamine	2008	Kaardista-tud ja korrastatud objektid	Külaselts	Toomas Lemming
Rehielamute inventeerimisprojekti osalemine	2008	Inventeeritud rehielamud	Külaselts	Toomas Lemming
Lohala küla nime taastamine	2009	Taastatud nimi, küla silt	Külaselts	Ambla VV

4.3. Tugev organisatsioon

Eesmärk: MTÜ Sääsküla Külaselts on süsteemse juhtimisega jätkusuutlik külaelanikke esindav organisatsioon, mis on tunnustatud partner kohalikule omavalitsusele!

Tegevused	Tähtaeg	Oodatav tulemus	Vastutaja	Koostöö-partner
Hästi juhitud külaselts				
MTÜ majandusaasta aruande kinnitamine	Iga aasta maikuu	Kinnitatud ja esitatud aruanne	MTÜ juhatus	Ambla VV
MTÜ põhikirja ülevaatamine ja vajaduse korral täiendamine	2008 2011	Kinnitatud põhikiri	MTÜ juhatus	-
MTÜ juhatuse valimine ning juhatuse liikmete ülesannete määratlemine	2008 2011	Valitud juhatus, jagatud ülesanded	MTÜ liikmed	-
MTÜ aasta tegevusplaani koostamine	Eelmise aasta sept	Kinnitatud tegevus-plaan	MTÜ juhatus	Ambla VV
Raamatupidamise sise-eeskirja kinnitamine	2008	Kinnitatud eeskiri	MTÜ juhatus	-
Külavanema tegevuskulude kompenseerimise taotlemine VV poolt	Pidev tegevus	Kompen-seeritud kulud	MTÜ juhatus	Ambla VV
Jätkusuutlik külaselts				
Tegevustoetuse taotluse koostamine VV-le	Iga aasta okt	Esitatud taotlus	MTÜ juhatus	Ambla VV
Täiendavate projektitaotluste kirjutamine	Iga aasta	Esitatud min 1 taotlus aastas	MTÜ juhatus	Projektide rahastajad
MTÜ omatulu teenimise võimaluste analüüs	2009	Valminud analüüs, otsused	MTÜ juhatus	-

4.3. Koostööd tegev külaselts				
KOV esinduse kaasamine küla arengu planeerimisse ja tegevuste elluviimisse	Iga aasta mai	Kutse üldkoosolekule	MTÜ juhatus	Ambla VV
Valla arengukava täiendamises osalemine	Iga aasta aug	Läbi töötatud arengukava	MTÜ juhatus	Ambla VV
Küla elanike esindatuse tagamine valla juhtimisorganites (VV, volikogu)	Pidev tegevus	Min 1 esindaja	MTÜ juhatus	Ambla VV ja volikogu, küla elanikud
Koostöö arendamine LEADER-programmiga	Pidev tegevus	Osalemine koosolekute l	MTÜ juhatus	Programmi liikmed
Ambla vallapäevadel osalemine	2009	Osalemine	MTÜ juhatus	Ambla VV
Õppereisi korraldamine edumeelsetesse küladesse	Iga aasta	Toimunud reis	MTÜ juhatus	Küla elanikud

5. ARENGUKAVA JÄLGIMINE

Sääsküla küla arengukava elluviimise eest vastutab MTÜ Sääsküla Külaselts juhatus. Arengukava tegevuste elluviimisesse kaasatakse küla elanikke ja vajaduse korral partnereid. MTÜ Sääsküla Külaselts juhatus koostab iga aasta 30. septembriks järgneva aasta tööplaani arengukava tegevuste elluviimiseks.

MTÜ juhatus jälgib arengukava rakendamist ja vastavust seatud eesmärkidele ja algatab vajaduse korral arengukava täiendamise ja muutmise ettevalmistamise. Külaseltsi juhatus koostab iga aasta 31. jaanuariks arengukava täitmise aruande, mille aluseks on hinnang ellu viidud tegevuste vastavuse kohta arengukavas sätestatud eesmärkidele.

**Jõudu ja arukat meelt meile
küla arendamisel ja arengukava ellurakendamisel!**

LISA: Küla tunnuslaul

Sõnad: Ilmi Kalamann

Viis: Meelis Kaseväli

Sääsküla lugu

Kõigil peredel on oma lugu,
igal külal on veel ajalugu.
Lohala-Sääsküla-Aniste,
mis ajast teatakse küläna.

Need külad on ammuigi tuntud,
põlvest põlve neid edasi kantud.
Neid ühendab Sääsküla oja,
kuhu vanemad rajasid kojad.

Refrään: Täna oleme koos ning me jutud on hoos,
et küla see kasvaks ja kestaks,
oma tegemist teeks, oma kodusid looks
ja lugusid edasi vestaks.

On neid, kel siin sügavad juured,
on neid, keda pillutanud tuuled.
On neid, keda pärituul toonud,
on neid, kes siin kodu on loonud.

Töö külale püsivust andnud,
me külale annab see rammu.
On mehed siin tugevad tammed,
naised aitavad seada neil samme.

Refrään: Täna oleme koos ning me jutud on hoos,
et küla see kasvaks ja kestaks,
oma tegemist teeks, oma kodusid looks
ja lugusid edasi vestaks.

Tere, tervitus külade pere,
kes tulnud on maalt, tulnud merelt.
Siin olete sõprade juures,
ükskõik kust teid toonud on tuuled.

See küla on ammuigi tuntud,
põlvest põlve edasi kantud:
Lohala-Sääsküla-Aniste,
koos elame nüüd kõik kenasti.
Lohala-Sääsküla-Aniste,
koos elame nüüd kõik kenasti.